

14F-122

May-2015

B.A., Sem.-II

EC-II (112) : Sociology

(Population and Society)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (1) બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(2) બધા જ પ્રશ્નોના ગુણ સમાન છે.

1. સામાજિક વસ્તીશાસ્ત્ર એટલે શું ? તેનું કાર્યક્ષેત્ર ચર્ચો.

અથવા

વસ્તી શાસ્ત્રીય માહિતી મેળવવાની દસવાર્ષિક વસ્તી ગણતરી સ્ત્રોતની ચર્ચા કરો.

2. જન્મદરનો ખ્યાલ સમજાવો.

અથવા

પ્રજનનશીલતા અને લિંગપ્રમાણનો ખ્યાલ વર્ણવો.

3. વસ્તી અંગેનો માલ્થસનો સિદ્ધાંત સમજાવો.

અથવા

વસ્તીની સક્રાંતિનો સિદ્ધાંત વર્ણવો.

4. કુટુંબ નિયોજનનો અર્થ સ્પષ્ટ કરી, તેના અભિગમોની ચર્ચા કરો.

અથવા

કુટુંબ કલ્યાણ કાર્યક્રમની સિદ્ધિઓ અને મર્યાદાઓ વર્ણવો.

5. (અ) જોડકા જોડો :

(1) સેમ્પલ રજીસ્ટ્રેશન સિસ્ટમ	(a) રાષ્ટ્રીય સ્વાસ્થ્ય નીતિ
(2) રોબર્ટ માલ્થસ	(b) કુટુંબ કલ્યાણ કાર્યક્રમ
(3) 2002	(c) An Essay on the Principle of Population
(4) તબીબી ગર્ભપાત કાનૂન	(d) સલામત માતૃત્વની યોજના
(5) જનની સુરક્ષા યોજના	(e) જે.આર.ડી. ટાટા
(6) ફેમીલી પ્લાનિંગ ફાઉન્ડેશન	(f) 1971
(7) નાના કુટુંબનું ધોરણ	(g) 1964

(બ) ખાલી જગ્યા પૂરો :

- (1) વસ્તીશાસ્ત્રની શરૂઆત _____ નામના અંગ્રેજ વિદ્વાને કરી હતી.
(જહોન ગ્રાઉન્ટ, રોબર્ટ માલ્થસ)
- (2) ભારતમાં નેશનલ સેમ્પલ સર્વે ઓર્ગેનાઈઝેશન _____ માં સ્થપાયું.
(1950, 1850)
- (3) દેશમાં થતા જન્મ મરણની નોંધ કરતી પદ્ધતિ _____ કહેવાય છે.
(નોંધણી પદ્ધતિ, નિદર્શ નોંધણી પદ્ધતિ)
- (4) મૃત્યુદર પ્રત્યેક _____ ની વસ્તીદીઠ ગણવામાં આવે છે.
(1000, 100)
- (5) 2011માં ભારતમાં દર હજાર પુરૂષોએ સ્ત્રીઓનું પ્રમાણ _____ છે.
(933, 940)
- (6) _____ એ ઈષ્ટ વસ્તીનો સિદ્ધાંત રજૂ કર્યો હતો.
(કેનન, કોલ અને હુવર)
- (7) _____ માં રાષ્ટ્રીય વસ્તીપંચની રચના કરવામાં આવી.
(2000, 2010)

Seat No. : _____

14F-122

May-2015

B.A., Sem.-II

EC-II (112) : Sociology

(Population and Society)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) **All** questions are compulsory.
(2) **All** questions carry equal marks.

1. What is Social Demography ? Discuss its subject matter.

OR

Discuss the source of Decadennial population census of data for human population.

2. Explain the concept of Birth rate.

OR

Describe the concept of fertility and sex ratio.

3. Explain the Malthus theory of population.

OR

Describe the theory of population transition.

4. Clarify the meaning of family planning and discuss its different approaches.

OR

Describe achievement of family welfare programme and its limitations.

5. (A) Match the Columns :

(1) Sample Registration System	(a) National Health Policy
(2) Robert Malthus	(b) Family Welfare Programme
(3) 2002	(c) An Essay on the Principle of Population
(4) Medical Termination of Pregnancy Act	(d) Safe Motherhood Scheme
(5) Mother Safety Scheme	(e) J.R.D. Tata
(6) Family Planning Foundation	(f) 1971
(7) Small Family Policy	(g) 1964

(B) Fill in the blanks :

- (1) British scientist _____ started Demography.
(John Graunt, Robert Malthus)
  - (2) National Sample Survey Organization was established in India in _____.
(1950, 1850)
  - (3) The Birth-Death rate registration is known as _____.
(Registration System, Sample Registration System)
  - (4) Death rate is considered in percent as per _____ population (1000, 100)
  - (5) In 2011 the ratio of female is _____ compared to a thousand male in India.
(933, 940)
  - (6) _____ presented the principle of optimum population.
(Kenan, Kall and Hoover)
  - (7) National Census Commission was established in the year _____.
(2000, 2010)
-